

PŘIPOMÍNKY K NOVELE ZÁKONA O VÝKONU TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY

1. ZÁSADNÍ PŘIPOMÍNKA: Navrhujeme změnu v § 16 odst. 8:

*Odsouzenému, který není zařazen do práce, neodmítl bez závažného důvodu práce a ke dni, ke kterému probíhá rozúčtování pracovní odměny, nemůže volně nakládat s částkou vyšší než **300 Kč**, poskytne věznice sociální kapesné. Sociální kapesné se poskytne ve výši rozdílu mezi částkou **300 Kč** a částkou, se kterou může odsouzený volně nakládat podle věty první.*

Odůvodnění:

Kapesné i sociální kapesné jsou ve VTOS jediné částky, se kterými může odsouzený volně disponovat dle vlastního uvážení; kapesné může být použito např. k nákupu zboží dostupného ve vězeňské prodejně, k úhradě léčiv, které nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění, k nákupu hygienických potřeb, udržování kontaktu s rodinou a blízkými (např. nákup dopisních potřeb či úhrada poplatku za použití telefonu) apod.

Úprava způsobu vyplácení sociálního kapesného vhodně reflektuje situaci ve věznicích po 1. 1. 2022, kdy se část odsouzených (především starobní a invalidní důchodci) dostala do výrazně horšího postavení oproti odsouzeným, kteří pracovním zařazením být mohou. Novela tedy nastavuje pravidla, aby měl nárok na sociální kapesné každý odsouzený, který neodmítl práci, a narovnává tak velmi vážnou situaci lidí bez jakéhokoli příjmu, kteří jsou nezaviněně pracovním nezařazení.

Novela ovšem ze staré právní úpravy přejímá výši **sociálního kapesného, které bylo na částku 100 Kč měsíčně stanoveno již v roce 1994**. Částka se tedy nijak nezměnila v průběhu 28 let, ceny však za tu dobu vzrostly minimálně trojnásobně a u některých potravin, léčiv a hygienických potřeb i více než desetinásobně. Ve vězeňských prodejnách jsou ceny potravin a hygienických potřeb dražší než v běžných obchodech (například hygienické vložky stojí okolo 90 korun, zubní kartáček 50 Kč, cukr 50 Kč. – pozn. ceny jsou namátkově zjištěny ve dvou věznicích). I když některé základní hygienické potřeby odsouzení ve věznici dostávají, musí si přesto řadu věcí kupovat a, pokud chtějí udržovat kontakt se svými blízkými, vynaloží další prostředky na telefonické rozhovory či obálky a známky.

Pro část odsouzených je tak velmi obtížné kupovat si běžné hygienické potřeby, doplácet léky plně nehrazené zdravotním pojištěním a udržovat kontakt s rodinou.

Pokud má být hlavním účelem trestu odnětí svobody náprava pachatele, je nutné zajistit základní důstojné podmínky pro lidi ve výkonu trestu odnětí svobody a umožnit jim kontakt s blízkými, zajištění léků i hygienických potřeb.

Zvýšení sociálního kapesného na 300 Kč nezpůsobí demotivaci vězněných osob ve vztahu k práci, nárok na sociální kapesné má jen ten odsouzený, který bez vážného důvodu neodmítl práci nebo není práce schopen, a nebude ani znamenat výrazný výdej státního rozpočtu. Vzhledem k úpravě srážek příchozích plateb ve věznici se absolutní nedostatek příjmů bude týkat pouze těch odsouzených, kteří z objektivních důvodů nemohou být zařazení do práce a nemají nárok na starobní či invalidní důchod.

2. ZÁSADNÍ PŘIPOMÍNKA: Navrhujeme schválit novelu ve zkráceném jednání poslanecké sněmovny.

Vzhledem k rozdělení účinnosti je touto novelou ještě dříve, než budou zavedeny srážky z příchozích plateb do věznic, řešena kritická situace odsouzených, kteří jsou v tuto chvíli ve VTOS bez jakéhokoli příjmu. Od ledna 2022

se jejich situace nijak nezlepšila a není možné a pro mnoho odsouzených a jejich rodin i ohrožující čekat dalších mnoho měsíců na alespoň částečné řešení situace.

3. DOPORUČJÍCÍ PŘIPOMÍNKA: Navrhujeme vypracovat změnu občanského soudního řádu a exekučního řádu ve způsobu provádění srážek u odsouzených ve VTOS.

Vzhledem k nové úpravě srážek z příchozích plateb do věznice a nastavení stejného způsobu srážení příchozích plateb a srážek z odměny odsouzených se nám jeví u starobních a invalidních důchodů, výsluh a dalších dávek nahrazujících příjem odsouzeného nadbytečné srážet tyto příjmy dvakrát. U dlužníků ve výkonu trestu odnětí svobody bude docházet k situaci, kdy plátce důchodu či obdobného příjmu provede srážku podle občanského soudního řádu s tím, že nezabavitelná částka bude odeslána do věznice, kde bude znovu podrobena srážce podle pravidel srážek z odměny odsouzených.

Navrhujeme tedy, aby plátce důchodu či jiného příjmu odeslal nesražený důchod či obdobný příjem do věznice, kde bude srážka provedena podle pravidel srážek z odměny odsouzeného. Celý systém srážení se výrazně zjednoduší a nedojde tak ani ke krácení oprávněných zájmů věřitelů ani k výhodnějšímu či nevýhodnějšímu postavení dlužníka.

Toto opatření by výrazně snížilo administrativní zátěž státního aparátu a přispělo by ke zjednodušení procesu srážek v exekuci a insolvenční u osob ve VTOS.